

HVAD ER X:IT?

– En vejledning til ledere, koordinatore og lærere på X:IT-skoler

X:IT

| Hvad er X:IT?

X:IT er en rygeforebyggende indsats i 7. – 9. klasse, udviklet af Kræftens Bekæmpelse. Projektet inddrager både skolemiljø, undervisning samt forældre og skal gennem holdninger, regler, viden og dialog motivere de unge til at være røgfri. Læs mere om X:IT på www.xit-web.dk.

| X:IT i klassen

En del af X:IT foregår med udgangspunkt i klasserne:

- Information til eleverne om X:IT
- Undervisning i emnet tobak i 7. – 9. klasse
- Røgfri aftaler mellem elever og forældre
- Information til forældre på årets første forældremøde

| Ansvar for X:IT på skolen

Både skolens ledelse og lærere er involveret i X:IT. Ansvaret for, at projektet bliver gennemført efter retningslinjerne, er placeret på forskellige personer:

Skolens ledelse

Ledelsen har ansvar for:

- Den overordnede gennemførelse af X:IT
- Rygeregler på skolen
- Lodtrækningsarrangement om præmie blandt elever med røgfri aftaler i samarbejde med kommunen

Det er ikke skolens ledelse, der udfører de konkrete opgaver, men **ledelsen har det overordnede ansvar for projektet**. Tidligere erfaringer har vist, at ledelsens engagement spiller en stor rolle for, om X:IT bliver en succes. Derfor skal ledelsen være i tæt kontakt med skolens X:IT koordinatore og lærerne fra skolens overbygningsteam og støtte op om, at de forskellige opgaver løses.

Skolens X:IT koordinator

Alle X:IT skoler skal vælge en eller to X:IT koordinatore for skolen. Har skolen kun få spor, kan én lærer varetage koordinatorrollen, men på baggrund af tidligere erfaringer anbefaler vi, at to lærere deler opgaven. Det giver mulighed for sparring mellem koordinatorene og sikrer kontinuitet, hvis en koordinator stopper. Koordinatorene bør vælges blandt lærerne i skolens overbygningsteam.

Koordinatorene skal:

- Deltage i en X:IT workshop med Kræftens Bekæmpelse
- Rådgive og informere undervisere om undervisning, røgfri aftaler samt elev- og forældreinformation
- Sammen med skolens ledelse skabe opbakning og motivation til projektet blandt skolens ansatte

X:IT klasseansvarlig

Alle 7.-9. klasser, der er involveret i X:IT, skal blandt lærerne vælge en X:IT klasseansvarlig. Det kan være klasselæreren, men også en af klassens andre lærere.

- Den klasseansvarlige har ansvar for, at opgaverne med undervisning, aftaler og elev- og forældreinformation bliver varetaget i klassen

| Rygeregler

Når unge ser voksne ryge, er der større risiko for, at de selv begynder. Kravet til skoler i X:IT er derfor, at skoletiden er røgfri for alle – både på og uden for skolens område. Røgfri skoletid kan være et mål, som I arbejder hen imod over længere tid. Det er skolens ledelse, der fastlægger mål og delmål for rygereglerne, informere de ansatte, skabe forståelse og opbakning for reglerne og sørge for, at de bliver overholdt.

| Information til eleverne

Det er vigtigt, at eleverne ved, hvad X:IT betyder for dem. Den klasseansvarlige tager derfor en snak med klassen om X:IT, fx i en klassens time:

- Hvad er X:IT, hvad er målet og hvorfor er skolen med?
- Hvordan kommer undervisningen om rygning og tobak til at foregå?
- Rygeregler på skolen – det er vigtigt, at eleverne forstår begrundelsen for reglerne, nemlig at andres rygning påvirker unge til at ryge
- Hvad er røgfri aftaler, og hvordan skriver eleverne en aftale?
- Hvad sker det, hvis en elev ryger eller ser kammerater ryge?

Ud over det faktuelle, kan diskussionen også komme ind på elevernes holdning til tobak, deres reaktion på X:IT, deres tanker omkring det at indgå en røgfri aftale, den gensidige forpligtelse o.l.

| Undervisning i emnet tobak

I X:IT skal elever i 7. – 9. klasse skal have undervisning i emnet tobak mindst 8 lektioner hvert år efter Kræftens Bekæmpelses materiale Gå op i røg. Klassens lærere skal sammen tilrettelægge et undervisningsforløb ud fra undervisningsvejledningen Gå op i røg – vejledning til undervisning i X:IT, der beskriver, hvordan materialet skal bruges i X:IT. Undervisningen kan med fordel planlægges som tværfaglige temaforløb.

| Røgfri aftaler

En vigtig brik i X:IT er røgfri aftaler mellem unge og forældre. I starten af skoleåret får eleven udleveret en røgfri aftale, som er en underskrevet aftale mellem en elev og en forælder, der forpligter den unge til ikke at ryge. Samtidig giver aftalen forældrene en anledning til at snakke om tobak med deres barn. De elever på skolen, der har skrevet røgfri aftale, deltager i slutningen af skoleåret i lodtrækningen om en præmie.

| Information til forældre

Inden eleverne tager aftalen med hjem til deres forældre, skal de klasseansvarlige sikre, at forældrene hører om X:IT på skoleårets første forældremøde. Som minimum skal forældrene have information om projektet, om røgfri aftaler og deres rolle i X:IT. Men det er også en god idé at diskutere unge og rygning med forældrene. Diskussionen kan evt. afsluttes ved, at forældrene bliver enige om en fælles holdning til, hvordan de takler rygning blandt klassens elever: Må eleverne ryge hjemme hos hinanden i fritiden eller til private fester? Eller hvad gør man som forælder, hvis man opdager, at en elev i klassen ryger? I finder materialer til forældremøder på www.xit-web.dk.

Skolen kan også vælge, at det er skolens ledelse eller X:IT koordinatorene, der informerer forældrene. Det kan være ved en fælles information for alle klassers forældre i forbindelse med et forældremøde: Først hører alle forældre om X:IT, herefter at samles forældrene klassevis til diskussion af øvrige emner på dagsordenen.

| Workshop

Kræftens Bekæmpelse arrangerer en 3-timers workshop for kommunens X:IT ansvarlige (hvis sådan én findes), repræsentanter fra ledelsen på X:IT skoler og koordinatorene fra alle kommunens X:IT skoler.

På workshoppen gennemgår Kræftens Bekæmpelse alle elementer i X:IT og giver baggrundsviden om unge og rygning og det videnskabelige grundlag for X:IT.

Hvis skolen/kommunen vælger det, kan også undervisere deltage i workshoppen. Hvis ikke, formidler skolens X:IT koordinatorene informationerne videre til de lærere, der skal arbejde med projektet.

| Kontakt

Har du spørgsmål til X:IT, så kontakt Kræftens Bekæmpelse på xit@cancer.dk.

God fornøjelse med X:IT

Venlig hilsen Kræftens Bekæmpelse